

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A PATRA

CAUZA LAZĂR ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 20183/21)

HOTĂRÂRE

Art. 5 § 1 lit. f) • Extrădare • Arestare provizorie a reclamantului în vederea extrădării și predării sale • Obligație de diligență • O primă perioadă de arestare provizorie care succedă arestării inițiale și care nu are o durată excesivă și este aplicată cu bună-credință • Interpretare de către instanțele naționale a dispozițiilor legale relevante și a termenelor care nu este nerezonabilă sau arbitrară și proceduri însoțite de garanții procedurale • O a doua perioadă de arestare provizorie în vederea predării care succedă unei noi arestări a reclamantului și este „potrivit căilor legale” • Instanțe naționale care se confruntă cu o situație *sui generis* în urma modificării legislației interne relevante fără dispoziții tranzitorii • O nouă arestare a reclamantului în scopul predării sale care nu este imprevizibilă după ridicarea unei măsuri provizorii indicate de Curte în temeiul art. 39 • Niciun indiciu de rea-credință, inducere în eroare sau manipulare în legătură cu respectiva perioadă de detenție

Art. 3 • Extrădare • Lipsa elementelor de probă care să dovedească existența unui risc real de condamnare la pedeapsa detențiunii pe viață fără posibilitatea liberării condiționate în cazul extrădării și condamnării reclamantului în SUA • O prima etapă a criteriilor enunțate în *Sanchez-Sanchez împotriva Regatului Unit (MC)* care nu este îndeplinită • În mod vădit nefondat

Întocmit de Grefă. Nu obligă Curtea.

STRASBOURG

9 aprilie 2024

*Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție.
Aceasta poate suferi modificări de formă.*

În cauza Lazăr împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o Cameră compusă din:

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *președinte*,
Tim Eicke,
Faris Vehabović,
Armen Harutyunyan,
Anja Seibert-Fohr,
Ana Maria Guerra Martins,
Sebastian Rădulețu, *judecători*,

și Andrea Tamietti, *grețier de secție*,

având în vedere:

cererea nr. 20183/21 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Marius Lazăr („reclamantul”), a sesizat Curtea la 19 aprilie 2021, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”);

decizia de a comunica Guvernului României („Guvernul”) capetele de cerere expuse mai jos (*infra*, pct. 1), precum și decizia de a declara inadmisibile celelalte capete de cerere;

decizia de examinare a cererii cu prioritate (art. 41 din Regulamentul de procedură);

decizia din 5 mai 2021 de a indica Guvernului pârât o măsură provizorie (art. 39 din Regulamentul Curții) și decizia din 12 decembrie 2022 de a ridica măsura provizorie indicată;

observațiile părților;

observațiile prezentate de Guvernul Regatului Unit și de două organizații neguvernamentale, AIRE Centre și Hands off Cain, a căror cerere de a interveni a fost admisă de președintele secției;

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 19 martie 2024,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cauza are ca obiect extrădarea reclamantului în Statele Unite ale Americii („SUA”), unde susține că ar risca să fie condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață fără posibilitatea liberării condiționate, ceea ce încalcă art. 3 din Convenție, precum și arestarea provizorie în vederea extrădării, despre care susține că nu a fost în conformitate cu art. 5.

ÎN FAPT

2. Reclamantul s-a născut în 1973 și a locuit în București până la extrădarea sa în SUA în data de 16 ianuarie 2023. Acesta a fost reprezentat de doamna E. Lazăr, avocat în București.

3. Guvernul a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna O. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

4. Faptele cauzei pot fi rezumate după cum urmează.

I. CEREREA DE EXTRĂDARE REFERITOARE LA RECLAMANT

5. Reclamantul este membru Hells Angels Romania, care face parte din Hells Angels, un gang transnațional de motocicliști.

6. A fost arestat la 19 noiembrie 2020. La 14 ianuarie 2021, autoritățile judiciare din SUA au formulat o cerere de extrădare a acestuia, în temeiul Tratatului de extrădare dintre România și Statele Unite ale Americii din 10 septembrie 2007 („tratatul de extrădare”).

7. Cererea de extrădare se referea la următoarele trei infracțiuni:

1) conspirație la activități de racket, respectiv: i) fapte legate de spălare de instrumente monetare; ii) activități care implică omor; și iii) infracțiuni care implică trafic cu substanțe controlate (pedeapsa maximă a detențiunii pe viață);

2) conspirație la importul și exportul de cocaină din SUA (pedeapsa maximă a detențiunii pe viață, cu o fracție minimă obligatorie de 10 ani de închisoare);

3) conspirație la spălare de bani (pedeapsa închisorii de maxim 20 de ani, cu o amendă minimă obligatorie).

8. Acuzațiile au fost formulate în cadrul unei operațiuni sub acoperire desfășurate în perioada mai–noiembrie 2020 în SUA și România, în cursul căreia reclamantul și ceilalți conspiratori au săvârșit o tentativă de cumpărare a 400 kg de cocaină de la un agent special din cadrul Drug Enforcement Administration din SUA. Cocaina urma să fie introdusă prin contrabandă din Peru în SUA și apoi transportată prin containere de marfă din Texas în România și Noua Zeelandă.

9. Potrivit primei acuzații din rechizitoriu, reclamantul a solicitat agentului special să omoare doi membri ai unui club de motocicliști rival din România și a făcut demersuri în acest scop.

II. PROCEDURA DE EXTRĂDARE

A. Detenția reclamantului înainte de hotărârea de extrădare a acestuia

10. La 19 noiembrie 2020, reclamantul a fost reținut pentru 24 de ore în baza unei ordonanțe a procurorului. În aceeași zi, Curtea de Apel București („curtea de apel”) a dispus reținerea și arestarea provizorie pe o durată de 30 de zile, în temeiul art. 44 din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală („Legea nr. 302/2004”), care prevede arestarea provizorie în caz de urgență anterior primirii cererii de extrădare din partea statului solicitant.

11. Între 19 noiembrie 2020 și 14 ianuarie 2021, când a fost prezentată cererea de extrădare de către autoritățile SUA (a se vedea *supra*, pct. 6), necesitatea menținerii arestării provizorii a reclamantului a fost verificată periodic.

12. Între 15 ianuarie și 1 martie 2021, când cererea de extrădare a fost admisă în primă instanță (a se vedea *infra*, pct. 19), curtea de apel a dispus arestarea provizorie a reclamantului în temeiul art. 43 din Legea nr. 302/2004, care prevede arestarea provizorie în cursul procedurii judiciare de soluționare a cererii de extrădare de către instanțele naționale.

B. Hotărârea de extrădare

13. La 14 ianuarie 2021, parchetul de pe lângă curtea de apel a depus o sesizare în sensul admiterii extrădării reclamantului pe baza cererii de extrădare sus-menționate (a se vedea *supra*, pct. 6).

14. Reclamantul a susținut în fața curții de apel că extrădarea sa i-ar încălca drepturile prevăzute de art. 3 din Convenție, deoarece exista un risc real să fie condamnat la detențiune pe viață fără posibilitatea liberării condiționate. Acesta a invocat cauza *Trabelsi împotriva Belgiei* (nr. 140/10, CEDO 2014).

15. În baza art. 21 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 302/2004, care cuprinde motivele obligatorii de refuz al extrădării, reclamantul a susținut, printre altele, că nu va beneficia de un proces echitabil în SUA din cauza faptului că nu a fost informat cu privire la acuzațiile formulate împotriva sa și că mandatul de arestare american, emis *in absentia*, nu conținea informații esențiale despre el.

16. În cursul procedurii, autoritățile americane au furnizat curții de apel informații despre posibilitatea ca reclamantul să fie condamnat la detențiune pe viață fără posibilitatea liberării condiționate în cazul stabilirii vinovăției și despre posibilitatea ca o astfel de pedeapsă să fie redusă sau comutată.

17. La 1 martie 2021 a avut loc o ședință pentru examinarea cererii de extrădare. În ceea ce privește capătul de cerere formulat de reclamant cu privire la riscul condamnării la pedeapsa detențiunii pe viață fără posibilitatea liberării condiționate, curtea de apel a considerat, pe baza informațiilor furnizate de autoritățile din SUA (a se vedea *infra*, pct. 64 și 67), că pedeapsa detențiunii pe viață pentru capetele unu și doi de acuzare (a se vedea *supra*, pct. 7) era o pedeapsă „discreționară” în sensul că poate fi aplicată o pedeapsă mai puțin severă, dispunând un anumit număr de ani de închisoare. Aceasta a constatat de asemenea că, spre deosebire de cauza *Trabelsi*, pedeapsa detențiunii pe viață de care era pasibil reclamantul ar fi reductibilă *de jure* și *de facto*. Instanța a constatat, de asemenea, că, având în vedere gravitatea acuzațiilor împotriva sa, pedeapsa detențiunii pe viață nu ar fi excesiv de disproporționată.

18. În ceea ce privește susținerea potrivit căreia reclamantul nu ar beneficia de un proces echitabil, curtea de apel a considerat că, întrucât procesul penal împotriva sa era pendinte în fața instanțelor americane, acesta nu putea fi evaluat și că prezența sa a fost solicitată tocmai pentru a-și menține dreptul la apărare.

19. În cadrul aceleiași ședințe din 1 martie 2021, curtea de apel, după ce s-a asigurat că sunt îndeplinite condițiile din Tratatul de extrădare și că nu sunt incidente nici motivele obligatorii de refuz al extrădării, nici motivele opționale de refuz prevăzute de Legea nr. 302/2004, a admis cererea de extrădare a reclamantului („hotărârea de extrădare”).

20. Reclamantul a declarat apel la Înalta Curte de Casație și Justiție („Înalta Curte”). Deși motivele de apel nu i-au fost furnizate Curții, din decizia din 11 martie 2021 pronunțată de Înalta Curte (a se vedea *infra*, pct. 21) reiese că reclamantul a reiterat aceleași critici pe care le-a formulat în fața curții de apel (a se vedea *supra*, pct. 14-15).

21. Înalta Curte, care a examinat apelul reclamantului la 11 martie 2021, a confirmat hotărârea de extrădare din 1 martie 2021 pronunțată de curtea de apel.

22. În urma schimburilor cu autoritățile din SUA, data predării reclamantului, care fusese prevăzută inițial pentru 7 mai 2021, a fost în cele din urmă convenită de autoritățile ambelor state pentru 12 mai 2021.

C. Măsura provizorie indicată de Curte cu privire la reclamant

23. La 19 aprilie 2021, reclamantul a solicitat Curții, în temeiul art. 39 din Regulamentul de procedură, împiedicarea extrădării sale în SUA.

24. La 5 mai 2021, Curtea a decis, în interesul părților și al bunei desfășurări a procedurii în fața sa, să indice Guvernului că reclamantul nu ar trebui extrădat pe durata procedurii în fața Curții.

25. La 12 decembrie 2022, în urma unei cereri a Guvernului, care a făcut trimitere la hotărârea pronunțată de Curte în cauza *Sanchez-Sanchez împotriva Regatului Unit* [(MC) nr. 22854/20, 3 noiembrie 2022], Curtea a ridicat măsura provizorie indicată la 5 mai 2021.

D. Arestarea provizorie în vederea predării reclamantului

26. În hotărârea de extrădare din 1 martie 2021 (a se vedea *supra*, pct. 19), curtea de apel, în temeiul art. 52 alin. (3) și art. 57 din Legea nr. 302/2004, a menținut arestarea provizorie a reclamantului până la predarea sa către autoritățile din SUA.

27. La 11 mai 2021, în urma unei cereri („contestație” în dreptul intern) formulate de Biroul executări penale din cadrul curții de apel („Biroul executări penale”), această instanță, făcând trimitere la măsura provizorie din 5 mai 2021 indicată de Curte și la art. 598 alin. (1) lit. c) din Codul de

procedură penală („C. proc. pen.”), a suspendat executarea hotărârii de extrădare cât timp cauza reclamantului era pendinte în fața Curții. Recunoscând faptul că arestarea reclamantului era o măsură provizorie accesorie extrădării sale și incertitudinea legată de data la care Curtea se va pronunța cu privire la fondul cererii sale, instanța a dispus punerea acestuia în libertate și aplicarea măsurii controlului judiciar pe o perioadă de 60 de zile.

28. În urma apelului declarat de parchetul de pe lângă curtea de apel, Înalta Curte, printr-o decizie definitivă din 17 mai 2021, a statuat în unanimitate că măsura provizorie a Curții (a se vedea *supra*, pct. 24) împiedică predarea reclamantului către autoritățile americane. Cu majoritate de voturi, Înalta Curte a revocat măsura controlului judiciar aplicată reclamantului și a dispus arestarea sa. Procedând astfel, instanța a statuat că, contrar susținerilor reclamantului, arestarea provizorie în contextul procedurii de extrădare este reglementată în mod obligatoriu de Legea nr. 302/2004 și că dispozițiile specifice ale acesteia nu trebuie interpretate în coroborare cu dispozițiile Codului de procedură penală privind revocarea sau înlocuirea măsurii arestării preventive.

29. Înalta Curte a statuat că Legea nr. 302/2004 face deosebire între arestarea provizorie în cursul soluționării procedurii de extrădare și arestarea în vederea predării către statul solicitant (art. 43 și, respectiv, art. 57). Prin urmare, contrar celor susținute de reclamant, controlul judecătoresc automat, termenul maxim de 180 de zile și posibilitatea de înlocuire cu măsuri preventive mai puțin restrictive nu erau aplicabile decât primului tip de arestare. Instanța, evocând caracterul obligatoriu al arestării în vederea predării după ce cererea de extrădare a fost admisă de instanțele naționale, a concluzionat că măsura provizorie dispusă de Curte nu are niciun efect asupra arestării reclamantului, care era reglementată de Legea nr. 302/2004, și că, în orice caz, având în vedere data predării stabilită pentru 12 mai 2021, termenul de 30 de zile prevăzut de art. 43 alin. (7) de la această dată nu fusese încă depășit. Prin urmare, măsura arestării reclamantului nu a încetat de drept în mod automat.

30. Reclamantul a ridicat o excepție de neconstituționalitate (a se vedea *infra*, pct. 44-46) și a formulat numeroase contestații la executarea măsurii privative de libertate, care au fost respinse. La 8 iunie 2021, în urma unei noi contestații formulate de reclamant, Înalta Curte a dispus punerea sa în libertate și aplicarea măsurii controlului judiciar pe o durată de 60 de zile, cu impunerea mai multor condiții în temeiul art. 215 C. proc. pen. Considerând că legiuitorul român a avut în vedere executarea efectivă și în timp util a hotărârilor de acordare a extrădării și recunoscând „situația cu totul particulară” a reclamantului în lipsa unei date stabilite pentru predarea sa după măsura provizorie indicată de Curte, Înalta Curte a concluzionat că acesta nu poate fi privat de libertate *sine die*. Înalta Curte a ținut seama, de asemenea, de faptul că, prin măsura provizorie, Curtea a atras atenția

autorităților române ca reclamantul să nu fie îndepărtat de pe teritoriul României pe întreaga durată a procedurilor introduse de acesta în fața Curții și că există incertitudini cu privire la durata procedurii și data la care acesta ar putea fi predat.

31. Măsura controlului judiciar aplicată reclamantului a fost prelungită periodic de instanțele naționale până la încetarea acesteia printr-o decizie definitivă din 27 septembrie 2022 pronunțată de Înalta Curte. Prin urmare, începând cu această dată, reclamantul nu mai era supus niciunei măsuri preventive.

E. Evenimente ulterioare comunicării cauzei Guvernului și predării reclamantului

32. La 14 decembrie 2022, după ridicarea măsurii provizorii de către Curte la 12 decembrie 2022 (a se vedea *supra*, pct. 25), Biroul executări penale, în conformitate cu art. 598 alin. (1) lit. c) *in fine* C. proc. pen. (a se vedea *infra*, pct. 48) și art. 43 alin. (6) din Legea nr. 302/2004 (a se vedea *infra*, pct. 43), a formulat o „contestație” la executarea hotărârii de extrădare a reclamantului (a se vedea *supra*, pct. 19). Biroul executări penale a solicitat curții de apel să dispună arestarea reclamantului, în lipsa căreia hotărârea de extrădare definitivă nu este executorie în temeiul art. 57 alin. (4) din Legea nr. 302/2004, cu condiția ca predarea către statul solicitant să poată fi efectuată numai sub escortă.

33. Reclamantul a susținut că art. 598 alin. (1) lit. c) *in fine* C. proc. pen. nu se aplică în cauza sa. El a făcut trimitere la o decizie a Curții Constituționale (nr. 359/2022, a se vedea *infra*, pct. 44-45) și a susținut că a fost deja privat de libertate timp de 202 de zile și că toate posibilele măsuri provizorii în vederea extrădării au fost aplicate în ceea ce îl privește. La cererea curții de apel, avocatul reclamantului a informat instanța că reclamantul nu își dă consimțământul să fie predat în mod voluntar autorităților.

34. La 15 decembrie 2022, constatând ridicarea măsurii provizorii indicate de Curte – o împiedicare la executarea hotărârii de extrădare –, curtea de apel a statuat că lipsa unui mandat de arestare pentru a asigura predarea reclamantului împiedică, în sensul art. 598 alin. (1) lit. c) *in fine* C. proc. pen., executarea hotărârii de extrădare.

35. Cu privire la același aspect, curtea de apel a făcut trimitere la o decizie a Înaltei Curți (nr. 892/2017), prin care s-a constatat că arestarea în vederea predării, în temeiul art. 43 alin. (6) din Legea nr. 302/2004, este o măsură necesară pentru executarea hotărârii de extrădare, similară mandatului de executare a pedepsei închisorii emis în baza unei hotărâri judecătorești definitive de condamnare. Înalta Curte a statuat de asemenea că arestarea provizorie în vederea predării nu este împiedicată de arestarea anterioară

provizorie în vederea extrădării care a atins durata de 180 de zile [art. 43 alin. (3) din legea menționată].

36. Curtea de apel a statuat, de asemenea, că același raționament se aplică în cazul reclamantului, chiar și după modificarea art. 57 alin. (6) din data de 16 noiembrie 2022 (a se vedea *infra*, pct. 46-47), având în vedere deosebirea dintre arestarea provizorie ca măsură procesuală și arestarea provizorie în vederea predării ca act de procedură care are ca scop executarea hotărârii de extrădare, ceea ce implică predarea persoanei în cauză autorităților statului solicitant.

37. În consecință, în temeiul art. 43 alin. (6) din Legea nr. 302/2004 și având în vedere că această lege nu prevede o perioadă pentru care se poate dispune măsura arestării în vederea predării, în lipsa unei reglementări speciale, curtea de apel a dispus arestarea reclamantului pe o durată de 30 de zile în vederea predării sale autorităților americane, prin aplicarea prevederilor generale ale legii procesual penale române. La 28 decembrie 2022, acesta a fost reținut și arestat provizoriu.

38. Reclamantul a contestat rearestarea sa la Înalta Curte, susținând că nu există temei legal pentru arestarea sa și că nu este legal mandatul de arestare emis împotriva sa prin recurgerea la art. 598 alin. (1) lit. c) *in fine* C. proc. pen. – o „invenție” juridică creată tocmai cu scopul arestării sale, în lipsa unui cadru legal corespunzător. În plus, a susținut că predarea sa ar trebui reglementată exclusiv de art. 56 și 57 din Legea nr. 302/2004 și, având în vedere faptul că toate măsurile preventive prevăzute de această lege au fost epuizate și nu pot fi reînnoite în afara cadrului acesteia, ar trebui să fie efectuată în lipsa unui mandat de arestare.

39. Printr-o decizie penală definitivă din 13 ianuarie 2023, Înalta Curte a respins contestația reclamantului și argumentele acestuia împotriva posibilității de a dispune, printr-o „contestație” la executare, arestarea sa în vederea predării, atunci când arestarea sa anterioară ar fi depășit termenul maxim prevăzut de dreptul intern.

40. Reiterând motivarea curții de apel, Înalta Curte a observat în primul rând că, contrar susținerilor reclamantului, „contestația” la executare vizează în mod exclusiv punerea în executare a hotărârii definitive de extrădare prin emiterea unui mandat de arestare în vederea predării sale. Aceasta a continuat că, după rămânerea definitivă a hotărârii de extrădare (11 martie 2021), devin aplicabile dispozițiile art. 43 alin. (7) și art. 57 alin. (5) și (6) din Legea nr. 302/2004, intervenind o altă categorie de termene care vizează predarea. Înalta Curte a statuat, de asemenea, că sentința definitivă de extrădare a reclamantului nu a fost pusă în executare ca urmare a măsurii provizorii dispuse de Curte, nefiind astfel fixată de către autorități o dată a predării, astfel încât termenele sus-menționate nu au început să curgă. Instanța a concluzionat că, având în vedere scopul de a pune în executare o hotărâre definitivă de extrădare, arestarea reclamantului în vederea predării este o măsură proporțională, în acord cu Convenția.

41. La 3 ianuarie 2023, într-o procedură separată, curtea de apel a respins o cerere a reclamantului pentru aplicarea măsurii controlului judiciar, cu motivarea că Legea nr. 302/2004 nu prevede măsuri provizorii alternative arestării, care, de altfel, nu erau adecvate în situația sa. Curtea a constatat că interpretarea corectă a art. 43 alin. (7) și a art. 57 alin. (6) din Legea nr. 302/2004, în lipsa unei date de predare, impune arestarea acestuia până la predare. La 17 ianuarie 2023, Înalta Curte a confirmat decizia curții de apel din 3 ianuarie 2023.

42. În urma unei adrese de informare din 11 ianuarie 2023, la 16 ianuarie 2023 reclamantul a fost predat autorităților americane. Potrivit documentelor medicale din 12 și 16 ianuarie 2023, acesta s-a prezentat la Spitalul de Urgență „Sfântul Ioan” acuzând dureri în abdomen (regiunea iliacă și regiunea hipogastrică dreapta). Examenelor clinice și de laborator au apărut în general în parametri normali, fără să indice motive pentru spitalizarea acestuia sau acordarea unui tratament specific și nici o urgență care să justifice transportul cu ambulanța. La cea din urmă dată i s-a introdus un cateter urinar, pe care se pare că îl purta în momentul predării sale autorităților americane pe Aeroportul Internațional Henri Coandă București (Otopeni).

CADRUL JURIDIC ȘI PRACTICA RELEVANTĂ

I. ROMÂNIA

A. Legea nr. 302 din 26 iunie 2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală

43. În conformitate cu dreptul român, procedura de extrădare este reglementată de Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală. Dispozițiile relevante, care completează Tratatul de extrădare, în versiunea în vigoare înainte de modificarea acestora la 20 noiembrie 2022 (a se vedea pct. 46-47 *infra*), sunt următoarele:

Articolul 43

Arestarea provizorie și sesizarea instanței

„[...]”

(3) Arestarea provizorie în vederea extrădării se dispune și este prelungită de același complet investit cu soluționarea cererii de extrădare, prin încheiere, fără ca durata totală a arestării provizorii să poată depăși 180 de zile. După întocmirea hotărârii prin care s-a dispus arestarea, judecătorul emite de îndată mandat de arestare provizorie în vederea extrădării. Prevederile Codului de procedură penală cu privire la conținutul și executarea mandatului de arestare se aplică în mod corespunzător.

[...]

(5) În cursul soluționării cererii de extrădare, instanța verifică periodic, dar nu mai târziu de 30 de zile, necesitatea menținerii arestării provizorii, putând dispune, după caz, menținerea arestării provizorii sau înlocuirea acesteia cu măsura arestului la

HOTĂRÂREA LAZĂR ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

domiciliu, controlului judiciar sau pe cauțiune. Măsura arestării provizorii se înlocuiește cu arestul la domiciliu, controlul judiciar sau pe cauțiune numai în cazuri bine justificate și numai dacă instanța apreciază că persoana extrădabilă nu va încerca să se sustragă de la judecarea cererii de extrădare.

(6) Odată cu admiterea cererii de extrădare, prin sentință, instanța dispune și arestarea persoanei extrădate în vederea predării.

(7) Măsura arestării în vederea predării încetează de drept dacă persoana extrădată nu este preluată de autoritățile competente ale statului solicitat, în termen de 30 de zile de la data convenită pentru predare, cu excepția cazului prevăzut la art. 57 alin. (6). În acest caz, instanța dispune punerea de îndată în libertate a persoanei extrădate și informează despre aceasta Ministerul Justiției și Centrul de Cooperare Polițienească Internațională din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române.

[...]

Articolul 52 **Soluționarea cauzei**

„(1) După examinarea cererii de extrădare, a materialului probator și a concluziilor prezentate de partea extrădabilă și de procuror, curtea de apel poate:

[...]

c) să constate, prin sentință, dacă sunt sau nu sunt întrunite condițiile extrădării.

[...]

(3) În cazul în care curtea de apel constată că sunt îndeplinite condițiile de extrădare, hotărăște admiterea cererii de extrădare, dispunând totodată menținerea stării de arest provizoriu în vederea extrădării, până la predarea persoanei extrădate, conform art. 57.

[...]

Articolul 56 **Predarea extrădatului**

„(1) Este considerat bază legală necesară și suficientă pentru predarea extrădatului un extras al hotărârii judecătorești rămase definitive, prin care se dispune extrădarea.

[...]

(3) Data predării va fi comunicată Ministerului Justiției și curții de apel competente în termen de 15 zile de la data transmiterii hotărârii judecătorești prevăzute la alin. (1). În cazul în care data predării nu a fost fixată în intervalul de 15 zile, Centrul de Cooperare Polițienească Internațională din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române informează asupra demersurilor luate și motivelor pentru care data predării nu a putut fi stabilită în acest interval.”

Articolul 57 **Termene pentru predarea extrădatului**

„[...]

(3) În caz de acordare a extrădării, statul solicitant va fi informat despre locul și data predării, precum și asupra duratei arestului în vederea extrădării, executat de persoana extrădabilă.

(4) [...] Persoana extrădată este predată și preluată sub escortă.

(5) Sub rezerva cazului prevăzut la alin. (6), dacă persoana extrădată nu va fi preluată la data stabilită, ea va putea fi pusă în libertate la expirarea unui termen de 15 zile, socotit de la această dată; acest termen nu va putea fi prelungit decât cel mult cu încă 15 zile.

(6) În caz de forță majoră, care împiedică predarea sau primirea persoanei extrădate, autoritățile române și cele ale statului solicitant se vor pune de acord asupra unei noi date de predare, dispozițiile art. 56 alin. (3) fiind aplicabile.”

B. Decizia nr. 359 din 26 mai 2022 a Curții Constituționale

44. Prin Decizia din 26 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României din 4 octombrie 2022, Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 52 alin. (3) din Legea nr. 302/2004 ridicată de reclamant, cu motivarea că „arestarea provizorie în vederea extrădării” nu poate fi încadrată între măsurile preventive privative de libertate prevăzute de Codul de procedură penală; opțiunea legiuitorului de a nu reglementa o obligație de verificare periodică a măsurii arestării provizorii „în vederea predării”, odată ce s-a pronunțat hotărârea de extrădare, și imposibilitatea înlocuirii acestei măsuri cu o altă măsură a fost în conformitate cu Constituția și cu art. 5 § 1 din Convenție, având în vedere stipularea unor termene care să determine predarea într-un timp cât mai scurt a persoanei.

45. În ceea ce privește art. 57 alin. (5) și (6) din Legea nr. 302/2004, Curtea Constituțională a admis în parte capătul de cerere formulat de reclamant și a constatat că sintagma „sub rezerva cazului prevăzut la alin. (6)” (caz de forță majoră) și dispozițiile alin. (6) sunt neconstituționale întrucât lipsa unor reglementări clare și previzibile determină menținerea măsurii privării de libertate pe o perioadă nedeterminată. Pentru acest motiv, a concluzionat că legiuitorul are obligația de a reglementa cadrul necesar. Totuși, Curtea Constituțională a observat că instanțele naționale nu au calificat situația reclamantului ca fiind un caz de forță majoră, prin urmare singurele posibilități reglementate de Legea nr. 302/2004 în ceea ce privește arestarea provizorie în vederea predării erau fie punerea persoanei în libertate la expirarea unui termen de maxim 30 de zile (regula), fie constatarea intervenirii unui caz de forță majoră (excepția). Legiuitorul are obligația identificării situațiilor ce determină menținerea măsurii privării de libertate a persoanei extrădate după împlinirea termenelor prevăzute de art. 43 alin. (7) coroborat cu art. 57 alin. (5) din Legea nr. 302/2004 și obligația reglementării unui cadru clar și previzibil care să prevadă definirea măsurii privării de libertate, condițiile ce stau la baza dispunerii/prelungirii măsurii, durata maximă a fiecărei dispunerii/prelungiri, conținutul acesteia, calea de atac etc.

46. Ca urmare a deciziei Curții Constituționale, Legea nr. 302/2004 a fost modificată, iar noile dispoziții au intrat în vigoare la 20 noiembrie 2022. Potrivit Expunerii de motive la actul de modificare, a fost modificat art. 43

cu scopul de a evita confuziile care au apărut în practica instanțelor cu privire la noțiunile „arestarea provizorie în vederea extrădării” și „arestarea provizorie în vederea predării”, precum și clarificarea termenelor acestora. Modificarea a fost pusă în aplicare pentru a clarifica faptul că arestarea provizorie în contextul procedurii de extrădare este o singură instituție juridică și că durata totală a acesteia, până la predare, nu poate depăși 180 de zile.

47. Dispozițiile modificate prevăd următoarele:

Articolul 43

Arestarea provizorie și sesizarea instanței

„[...]

(3) Arestarea provizorie în vederea extrădării se dispune și este prelungită de același complet investit cu soluționarea cererii de extrădare, prin încheiere, fără ca durata totală a arestării provizorii, până la predarea efectivă către statul solicitant, să poată depăși 180 de zile.

[...]”

Articolul 57

Termene pentru predarea extrădatului

„[...]

(6) Prin excepție de la prevederile alin. (5), în caz de forță majoră, care împiedică predarea sau primirea persoanei extrădate, autoritățile române și cele ale statului solicitant se vor pune de acord asupra unei noi date de predare, fără ca durata arestării provizorii totale, până la data predării, să poată depăși 180 de zile.”

[...]”

C. Codul de procedură penală

48. Dispozițiile relevante din Codul de procedură penală („C. proc. pen.”), astfel cum erau în vigoare la momentul faptelor, prevăd următoarele:

Art. 236

Admiterea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale

„[...]

(4) Durata totală a arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale nu poate depăși un termen rezonabil și nu poate fi mai mare de 180 de zile.

[...]”

Art. 598

Contestația la executare

(1) Constația împotriva executării hotărârii penale se poate face în următoarele cazuri:

„[...]

c) când se ivește vreo nelămurire cu privire la hotărârea care se execută sau vreo împiedicare la executare;

[...]”

D. Alte dispoziții relevante din Legea nr. 302/2004 cu privire la executare și arestarea provizorie în vederea predării

49. Art. 104, care descrie procedura de executare a mandatului european de arestare, prevede că arestarea provizorie a persoane extrădate, până la predarea sa efectivă statului solicitant, nu poate fi mai mare de 180 de zile.

50. Art. 113 prevede că dacă persoana extrădată nu este predată în termenul stabilit, se va proceda la punerea în libertate a persoanei fără ca acest fapt să constituie un motiv de refuz al executării mandatului european de arestare bazat pe aceleași fapte.

II. STATELE UNITE ALE AMERICII

51. Ghidul pentru stabilirea pedepselor în SUA, posibilitățile de a solicita clemență sau reducerea pedepsei, precum și informații statistice privind aplicarea pedepselor cu detențiunea pe viață în sistemul federal sunt expuse în cauza *Sanchez-Sanchez împotriva Regatului Unit* [(MC), nr. 22854/20, pct. 57-63, 3 noiembrie 2022].

ÎN DREPT

I. DOMENIUL DE APLICARE AL CAUZEI

52. Curtea observă că, după ce Guvernului i s-a notificat această cerere, reclamantul a formulat noi capete de cerere privind legalitatea detenției sale anterior predării în data de 16 ianuarie 2023 și starea sa de sănătate la momentul respectiv (art. 3 și 5 din Convenție). În opinia Curții, aceste noi capete de cerere sunt strâns legate de cele inițiale sau reprezintă o detaliere a acestora din urmă pe baza evoluțiilor faptice ale cauzei [a se vedea *Radomilja și alții împotriva Croației* (MC), nr. 37685/10 și 22768/12, pct. 121-122, 20 martie 2018]. În plus, părțile au depus observații cu privire la noile capete de cerere, după ce au fost invitate să facă acest lucru. Pentru aceste motive, Curtea consideră că acestea intră în domeniul de aplicare al prezentei cauze și le va examina în continuare.

53. Totuși, în ceea ce privește capetele de cerere suplimentare formulate de reclamant, printre altele, cu privire la deficiențele operațiunii sub acoperire care a dus la arestarea sa și la imposibilitatea de a contesta probele relevante (art. 6 din Convenție), care, având în vedere obiectul lor și data la care au fost depuse, au fost înregistrate separat sub numărul de referință al unei alte cauze (nr. 37038/22), Curtea observă că acestea nu reprezintă o dezvoltare a

capetelor de cerere formulate inițial în prezenta cauză. Prin urmare, Curtea nu consideră oportun să le examineze în contextul prezentei cauze și respinge, în temeiul art. 42 § 1 din Regulament, cererea reclamantului pentru conexarea prezentei cauze cu cererea sa ulterioară, menționată mai sus (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Vadym Melnyk împotriva Ucrainei*, nr. 62209/17 și 50933/18, pct. 64, 15 septembrie 2022, și *Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, nr. 30226/10 și alte 4, pct. 142, 28 ianuarie 2020).

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 3 DIN CONVENȚIE

54. Reclamantul s-a plâns că extrădarea sa în SUA i-ar încălca drepturile prevăzute de art. 3 din Convenție din cauza riscului de a fi condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață fără posibilitatea liberării condiționate.

55. Art. 3 prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Argumentele părților

1. Reclamantul

56. Reclamantul a invitat Curtea să urmeze abordarea sa din cauza *Trabelsi împotriva Belgiei* [nr. 140/10, CEDO 2014 (extrase)]. A susținut că în SUA se confrunta cu un risc real de condamnare la pedeapsa detențiunii pe viață ireductibilă, efectiv sau *de facto*. În urma hotărârii pronunțate de Curte în cauza *Sanchez-Sanchez* [(MC), nr. 22854/20, 3 noiembrie 2022], reclamantul a susținut că a prezentat suficiente probe, sub formă de depoziții ale experților, pentru a îndeplini sarcina probei impusă de primul aspect al criteriului enunțat în cauza respectivă. În consecință, Curtea ar trebui să examineze conformitatea cu cel de-al doilea aspect al criteriului. Reclamantul a susținut, de asemenea, că din punct de vedere material cauza sa era diferită de cauza *Sanchez-Sanchez* (*ibidem*) deoarece, printre altele: i) se confrunta cu acuzații mult mai grave; (ii) niciunul dintre ceilalți conspiratori nu fusese condamnat; și (iii) nu ar „scăpa prin impunitate” deoarece statul român ar putea demara propria anchetă cu privire la pretinsa activitate infracțională.

57. Reclamantul a prezentat rapoarte de expertiză din datele de 12 martie, 3 mai, 16 mai, 23 octombrie și 6 decembrie 2021 întocmite de un procuror american (A.C.), care a susținut că este expert în legislația și procedura de condamnare.

58. În raportul său din 3 mai 2021, A.C. a afirmat că, pe baza acuzațiilor formulate împotriva reclamantului și a rechizitoriului, consideră că amploarea operațiunii și cantitatea de droguri implicate s-ar încadra în nivelul 36 al infracțiunii de bază. În plus, Ghidul pentru stabilirea pedepselor impunea adăugarea unei serii de majorări, ceea ce ar duce la un nivel 44 al

infracțiunii și ar impune aplicarea pedepsei detențiunii pe viață, după cum urmează: i) posesie de armă periculoasă (creștere cu 2 puncte); ii) inculpatul a folosit violența, a făcut o amenințare credibilă cu folosirea violenței sau a direcționat folosirea violenței (creștere cu 2 puncte); iii) inculpatul a jucat un rol agravant în cadrul infracțiunii în calitate de lider (creștere cu 4 puncte). A.C. a susținut, de asemenea, că judecătorul care va pronunța pedeapsa ar putea adăuga o majorare suplimentară de 2 puncte ca urmare a contestației la extrădare formulate de reclamant, ridicând nivelul infracțiunii la 46.

59. În raportul din 16 mai 2021, A.C. și-a revizuit calculul anterior și a susținut că judecătorul care pronunță condamnarea ar putea constata o majorare suplimentară cu 2 puncte din cauza utilizării de către reclamant a unei aeronave pentru transportul de substanțe controlate, ridicând nivelul infracțiunii de la 46 la 48. A concluzionat că, pe baza acestui calcul, chiar dacă nu ar fi aplicată ultima majorare, iar reclamantului i s-ar acorda o ajustare în sens descendent de 3 puncte pentru recunoașterea vinovăției, nivelul infracțiunii ar fi în continuare 43 sau mai mult, pentru care Ghidul pentru stabilirea pedepselor recomandă detențiunea pe viață.

60. În ceea ce privește statisticile referitoare la pedepse, A.C. a susținut că cifrele relevante nu erau mediile naționale invocate de autoritățile americane (a se vedea *infra*, pct. 66), ci acelea care se refereau la Districtul de Est din Texas, unde era pe rol cauza reclamantului. Potrivit acestor din urmă statistici, în perioada 2018–2020, aproximativ 70 % din pedepsele aplicate s-au situat în intervalul recomandat de Ghidul pentru stabilirea pedepselor, în timp ce media națională pentru aceeași perioadă de referință a fost de aproximativ 50 %. În ceea ce privește statisticile furnizate de Departamentul de Justiție al SUA (a se vedea *infra*, pct. 66), întrucât „ponderea cea mai mare reală” în rândul acuzațiilor îndreptate împotriva reclamantului o avea conspirația la activități de racket, era „înșelător” să se ia în considerare statisticile privind pedepsele aplicate pentru trafic de droguri.

61. În ultimul rând, A.C. a afirmat că solicitarea autorităților americane de a obține exemple de pedepse în cauze în care a existat un comportament similar este „lipsită de sinceritate”, deoarece ar necesita o comparație cu o cauză judecată în Districtul de Est al Texasului cu particularități identice cu cele din cauza de față (trafic internațional de droguri, planificarea unui omor, trafic de arme și apartenență la un club în afara legii).

2. Guvernul

62. Guvernul a susținut că, la fel ca în cauza *Findikoglu împotriva Germaniei* [(dec.), nr. 20672/15, 7 iunie 2016], reclamantul nu a reușit să demonstreze că exista un risc real de încălcare a drepturilor sale în temeiul art. 3 având în vedere pedeapsa probabilă în cazul în care ar fi fost condamnat. Contrar susținerilor reclamantului, din informațiile furnizate de Departamentul de Justiție al SUA (a se vedea *infra*, pct. 64-66), care au fost

examineate corespunzător de instanțele naționale, reieșea că în cazul reclamantului „este foarte puțin probabil să primească pedeapsa detențiunii pe viață sau echivalentul funcțional al acesteia dacă va fi condamnat”. În orice caz, întrucât reclamantul nu fusese încă judecat, așa cum au arătat instanțele naționale, nu exista nicio certitudine că acesta va fi condamnat.

63. Guvernul a prezentat adresele primite de la Departamentul de Justiție al SUA cu data de 9 februarie, 26 aprilie, 12 iulie și 24 septembrie 2021.

64. În temeiul unui raport din februarie 2015 al Comisiei SUA pentru stabilirea pedepselor intitulat „Pedepsele cu detențiune pe viață în sistemul federal”, Departamentul de Justiție a declarat că pedeapsa detențiunii pe viață era rară în sistemul federal și că, în cazul reclamantului, era o pedeapsă discreționară pentru primele două capete de acuzare din rechizitoriu (a se vedea *supra*, pct. 7).

65. Conform calculului pus la dispoziție de Departamentul de Justiție al SUA, care a tratat acuzațiile în primul rând ca infracțiuni de trafic de droguri, având în vedere cantitatea de droguri implicate, nivelul infracțiunii de bază pentru capătul 1 (conspirație la activități de racket) ar fi 36, la care s-ar adăuga două majorări: i) posesie de armă periculoasă (creștere cu 2 puncte); ii) inculpatul a folosit violența, a făcut o amenințare credibilă cu folosirea violenței sau a direcționat folosirea violenței (creștere cu 2 puncte). În conformitate cu calculul prevăzut de Ghidul pentru stabilirea pedepselor pentru „gruparea” celor trei infracțiuni imputate în cadrul conspirației la activități de racket, nivelul final al infracțiunii ar fi 42, care era pasibil de o pedeapsă între 30 de ani și detențiune pe viață.

66. Departamentul de Justiție a prezentat un studiu al pedepselor aplicate în ultimii 10 ani pentru infracțiuni legate de droguri în Districtul de Est din Texas (unde reclamantul a fost acuzat), din care reieșea că din 353 de cauze referitoare la trafic de droguri care au implicat o potențială pedeapsă cu detențiunea pe viață, doar 6 s-au concretizat cu pedeapsa detențiunii pe viață. În consecință, în ultimii 10 ani, pedeapsa detențiunii pe viață s-a aplicat în mai puțin de 2 % din toate cauzele referitoare la droguri pasibile de detențiune pe viață. În plus, în conformitate cu Documentul interactiv al Comisiei SUA pentru stabilirea pedepselor (*US Sentencing Commission's Interactive Sourcebook*), instanțele din SUA au aplicat rareori pedepse peste limita recomandată de Ghidul pentru stabilirea pedepselor și adesea au aplicat pedepse sub limita recomandată. În cursul anilor fiscali 2015-2020, diverse instanțe din SUA au aplicat pedepse peste intervalul recomandat de Ghidul pentru stabilirea pedepselor în doar 1,55 % din cauzele având ca obiect traficul de droguri (cauza reclamantului ar avea o șansă să fie tratată în principal ca infracțiune de trafic de droguri la stabilirea pedepsei). În aceeași perioadă de referință, instanțele din SUA au aplicat pedepse sub limita recomandată în aproximativ 63 % din cauzele având ca obiect traficul de droguri.

67. Departamentul de Justiție al SUA a susținut de asemenea că, în cazul în care s-ar aplica pedeapsa detențiunii pe viață, reclamantul ar avea mai multe posibilități de a solicita clemență sau reducerea pedepsei, de exemplu cooperarea cu parchetul, dreptul de recurs prevăzut de lege, cererea de clemență și cererea de eliberare din motive umanitare. În cazul în care reclamantul și-ar recunoaște vinovăția sau ar fi condamnat la proces, judecătorul ar dispune de o largă putere discreționară pentru a stabili pedeapsa corespunzătoare în urma unui proces de stabilire a faptelor în care reclamantul ar avea posibilitatea de a prezenta probe. Un consilier de probațiune angajat de instanțele din SUA ar efectua o anchetă independentă și ar întocmi un raport cu informații despre infracțiunile reclamantului, antecedentele penale și informațiile de profil, precum și un calcul al limitelor generale recomandate ale pedepsei în conformitate cu Ghidul pentru stabilirea pedepselor al SUA, iar reclamantul și avocații săi ar participa la acest proces și ar avea dreptul să conteste informațiile și concluziile din raport. După finalizarea raportului de către consilierul de probațiune, acesta ar fi în măsură să prezinte judecătorului probe cu privire la orice factori atenuanți care ar putea justifica o pedeapsă sub limita recomandată în Ghidul pentru stabilirea pedepselor.

68. În ultimul rând, Departamentul de Justiție a precizat că, din câte avea cunoștință, reclamantul nu avea condamnări anterioare și că, în cazul în care acesta ar fi condamnat, iar instanța ar solicita părților o recomandare de condamnare, parchetul însărcinat cu urmărirea penală nu ar recomanda o pedeapsă cu detențiunea pe viață pentru niciuna dintre infracțiunile reținute în sarcina reclamantului.

3. Terții intervenienți

(a) Guvernul Regatului Unit

69. Guvernul Regatului Unit a susținut că nu era sarcina Curții să efectueze o analiză detaliată a mecanismului de obținere a punerii în libertate în urma condamnării la detențiune pe viață în SUA. În orice caz, probele prezentate Curții au arătat că sistemul federal al SUA dispunea de un mecanism de verificare pentru a aborda chestiunea dacă persoana condamnată s-a schimbat și a progresat într-o asemenea măsură încât menținerea măsurii detenției nu mai poate fi justificată din motive penologice.

(b) AIRE Centre și Hands Off Cain

70. Atât AIRE Centre, cât și Hands Off Cain au furnizat informații despre căile pentru a obține o reducere sau o comutare a pedepsei în SUA.

B. Motivarea Curții

1. Principii generale

71. În *Sanchez-Sanchez* (citată anterior, pct. 95-97 și 100), Curtea a precizat că este necesară o abordare în două etape atunci când se evaluează riscul, în caz de extrădare, al unei încălcări a art. 3 din Convenție prin aplicarea pedepsei ireductibile a detențiunii pe viață. În primul rând, trebuie pusă o întrebare preliminară: și anume dacă reclamantul a prezentat probe că există motive serioase de a crede că, în caz de condamnare, există un risc real de a i se aplica o pedeapsă cu detențiunea pe viață fără posibilitatea liberării condiționate. Reclamantului îi revine sarcina de a demonstra că o astfel de pedeapsă ar fi aplicată fără a se lua în considerare în mod corespunzător toți factorii atenuanți și agravanți relevanți, iar un astfel de risc se va stabili mai ușor dacă se confruntă cu o pedeapsă obligatorie – spre deosebire de una discreționară – cu detențiunea pe viață. A doua etapă intervine în cazul în care reclamantul demonstrează un astfel de risc; abia atunci va fi necesar să se verifice dacă, din momentul condamnării, ar exista un mecanism de revizuire care să permită autorităților interne să ia în considerare progresul deținutului în direcția îndreptării sau orice alt motiv de punere în libertate pe baza comportamentului său sau a altor circumstanțe personale relevante.

2. Aplicarea principiilor sus-menționate în prezenta cauză

72. Întrucât reclamantul nu a fost condamnat încă, acesta trebuie mai întâi să demonstreze că, în cazul condamnării sale, există un risc real să i se aplice pedeapsa detențiunii pe viață fără posibilitatea liberării condiționate fără a se lua în considerare în mod corespunzător toți factorii atenuanți și agravanți relevanți (*ibidem*, pct. 100).

73. În desfășurarea acestui exercițiu și ținând seama de extrădarea reclamantului în ianuarie 2023, Curtea ar evalua în mod normal existența riscului în principal în raport cu acele fapte cunoscute sau care ar fi trebuit să fie cunoscute de statul contractant la momentul extrădării (a se vedea *Iskandarov împotriva Rusiei*, nr. 17185/05, pct. 126, 23 septembrie 2010). Deși, în prezenta cauză, nu reiese că situația din statul de primire a evoluat în mod semnificativ în perioada de timp limitată care a trecut între pronunțarea hotărârii de extrădare în care s-a evaluat riscul și predarea reclamantului [a se vedea *a contrario Khasanov și Rakhmanov împotriva Rusiei* (MC), nr. 28492/15 și 49975/15, pct. 106 și 109, 29 aprilie 2022], Curtea observă totuși că concluziile instanțelor naționale în vederea evaluării „riscului real” s-au concentrat în principal pe comparația cu *Trabelsi* (citată anterior). Întrucât hotărârea *Trabelsi*, pe care s-a bazat reclamantul, a fost infirmată în mod expres prin hotărârea *Sanchez-Sanchez* (citată anterior, pct. 98 *in fine*), iar probele mai recente prezentate de părți cu privire la problema unui „risc real” (a se vedea *supra*, pct. 57 și 63) și elementele de comparație cu

Sanchez-Sanchez nu puteau fi examinate de instanțele naționale la data admiterii cererii de extrădare a reclamantului, Curtea trebuie să examineze probele care i-au fost prezentate.

74. Curtea constată că reclamantul a fost acuzat în Districtul de Est din Texas de infracțiuni constând în activități de racket, trafic de droguri și spălare de bani, primele două fiind pasibile de pedeapsa discreționară maximă a detențiunii pe viață (a se vedea *supra*, pct. 7). În pofida susținerilor ulterioare ale lui A.C. în sens contrar (a se vedea *supra*, pct. 60 *in fine*), reiese cu claritate din numeroasele înscrisuri prezentate de părți că activitatea infracțională a reclamantului a fost tratată în vederea condamnării în principal în cadrul unui dosar de trafic de droguri (a se vedea *supra*, pct. 65).

75. Curtea ia act de afirmația Departamentului de Justiție al SUA (a se vedea *supra*, pct. 64), potrivit căreia pedepsele cu detențiunea pe viață sunt rare în sistemul federal și că dovezile prezentate arată că, în ultimii 10 ani, pedeapsa detențiunii pe viață s-a aplicat în mai puțin de 2 % din toate cauzele judecate în Districtul de Est din Texas care erau legate de droguri și pasibile de pedeapsa detențiunii pe viață (a se vedea *supra*, pct. 66).

76. În hotărârea *Sanchez-Sanchez*, Curtea, după ce a examinat același raport la care a făcut trimitere Departamentul de Justiție al SUA (a se vedea *supra*, pct. 64), a recunoscut că o pedeapsă cu detențiunea pe viață – deși rară – ar putea fi aplicată în cazurile de trafic de droguri în care sunt implicate cantități mari de droguri sau atunci când instanța aplică alte dispoziții pentru majorarea pedepsei referitoare la traficul de droguri (a se vedea *Sanchez-Sanchez*, citată anterior, pct. 63 și pct. 104-106). Conform raportului sus-menționat, în ghidul privind traficul de droguri se prevede în mod specific o pedeapsă cu detențiunea pe viață pentru infracțiuni legate de traficul de droguri în cazurile în care a survenit decesul sau vătămarea corporală gravă ca urmare a utilizării drogului, iar inculpatul a fost condamnat anterior pentru o infracțiune de trafic de droguri (*ibidem*, pct. 105). În prezenta cauză, deși acuzațiile formulate împotriva reclamantului sunt grave, fără îndoială, nimic din rechizitoriu nu sugerează că acesta era șeful unei organizații de trafic de droguri sau că faptele pentru care este acuzat au dus la decesul sau vătămarea vreunei persoane (a se compara cu *Sanchez-Sanchez*, citată anterior, pct. 106). În plus, probele de care dispune Curtea sugerează că reclamantul nu are condamnări anterioare (a se vedea *supra*, pct. 68).

77. Curtea observă, de asemenea, semnificativa divergență dintre Departamentul de Justiție al SUA și expertul reclamantului cu privire la nivelul relevant al infracțiunii în cazul în care reclamantul ar fi condamnat pentru acuzațiile formulate împotriva sa (a se vedea *supra*, pct. 58 și 65). Acestea fiind spuse, Curtea nu are rolul de a încerca să abordeze fiecare permutare imaginabilă care ar putea apărea sau orice scenariu posibil care s-ar putea ivi în procesul de stabilire a pedepsei (a se vedea *López Elorza împotriva Spaniei*, nr. 30614/15, pct. 118, 12 decembrie 2017; a se vedea și

Sanchez-Sanchez, citată anterior, pct. 108 *in fine*), cu atât mai mult în prezenta cauză, în care concluziile părților sunt atât de diferite.

78. Așa cum a constatat Curtea în cauza *Findikoglu* (citată anterior, pct. 39), durata pedepsei cu închisoarea aplicată reclamantului ar putea fi afectată de factori premergători procesului, precum acordul de cooperare cu Guvernul SUA. În plus, în cazul în care reclamantul și-ar recunoaște vinovăția sau ar fi condamnat în urma judecării, judecătorul ar dispune de o largă putere discreționară pentru a stabili pedeapsa corespunzătoare în urma unui proces de stabilire a faptelor în care reclamantul ar avea posibilitatea de a prezenta probe privind orice factori atenuanți care ar justifica o pedeapsă sub limita recomandată de Ghidul pentru stabilirea pedepselor. În plus, reclamantul ar avea dreptul la o cale de atac împotriva oricărei pedepse aplicate (a se vedea *supra*, pct. 67) și ar beneficia de aceleași garanții procedurale la care a făcut trimitere Curtea în *Sanchez-Sanchez* (citată anterior, pct. 108).

79. Trebuie arătat că reclamantul a urmărit să scoată în evidență *Sanchez-Sanchez* (citată anterior) pentru mai multe motive (a se vedea *supra*, pct. 56). Totuși, un ajutor limitat poate fi obținut din aceste motive în scopul stabilirii existenței unui risc real de aplicare a pedepsei detențiunii pe viață. Acest lucru se datorează în primul rând faptului că, în același timp cu comunicarea prezentei cauze Guvernului pârât, reclamantului i s-a solicitat să prezinte exemple de practici de stabilire a pedepselor de către instanțele de judecată din SUA în procese similare. Totuși, reclamantul nu a prezentat nicio dovadă că vreun inculpat cu antecedente similare a fost declarat vinovat de comiterea unor fapte similare și condamnat la detențiune pe viață fără posibilitatea liberării condiționate (a se vedea *Sanchez-Sanchez*, citată anterior, pct. 108). În al doilea rând, pretenziile diferențe materiale nu pot fi interpretate *a contrario*, ca arătând că reclamantul se confruntă cu un risc mai ridicat în comparație cu domnul Sanchez-Sanchez. Prin urmare, de exemplu, este irelevant faptul că niciunul dintre ceilalți conspiratori nu a fost judecat sau condamnat încă în SUA [a se vedea *Carvajal Barrios împotriva Spaniei* (dec.), nr. 13869/22, pct. 93 *in fine*, 4 iulie 2023].

80. Având în vedere cele de mai sus, nu se poate considera că reclamantul a prezentat probe de natură să demonstreze că extrădarea sa în SUA l-ar expune unui risc real de a fi supus unor tratamente care ating pragul prevăzut de art. 3 din cauza riscului că va fi condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață fără posibilitatea liberării condiționate [a se compara cu *McCallum împotriva Italiei* (MC) (dec.), nr. 20863/21, pct. 55, 21 septembrie 2022]. În aceste condiții, nu este necesar ca, în prezenta cauză, Curtea să treacă la a doua etapă a analizei [a se vedea *supra*, pct. 71; a se vedea, de asemenea, *Sanchez-Sanchez*, citată anterior, pct. 109, *Hafeez împotriva Regatului Unit* (dec.) nr. 14198/20, pct. 55, 28 martie 2023, precum și *Carvajal Barrios*, citată anterior, pct. 96-97].

81. Capătul de cerere formulat de reclamant în temeiul art. 3 din Convenție trebuie respins ca vădit nefondat, în conformitate cu art. 35 § 3 și 4.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 5 § 1 DIN CONVENȚIE

82. Reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 5 din Convenție, că arestarea provizorie în vederea extrădării sale a fost nelegală. Curtea consideră că acest capăt de cerere trebuie examinat în temeiul art. 5 § 1 lit. f) din Convenție, redactat după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

[...]

f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriul sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

[...]”

A. Cu privire la admisibilitate

83. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție. Constată, de asemenea, că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

(a) Reclamantul

84. Reclamantul a susținut că Legea nr. 302/2004, în versiunea în vigoare în prima sa perioadă de detenție cuprinsă între 19 noiembrie 2020 și 8 iunie 2021, nu îndeplinește cerințele de „calitate a legii” prevăzute de art. 5 din Convenție. În special, după ce extrădarea a fost acordată de instanțele naționale, dreptul intern nu conținea dispoziții legale clare pentru dispunerea și prelungirea măsurii arestării provizorii în vederea predării și pentru stabilirea unor termene „pe deplin determinate” ale arestării. Menținerea sa timp de 202 de zile în stare de arest provizoriu în vederea predării a încălcat Constituția și Codul de procedură penală, în care se prevedea o perioadă maximă de arestare provizorie de 180 de zile și cu care Legea nr. 302/2004 ar fi trebuit să se coreleze.

85. Reclamantul a susținut, de asemenea, că arestarea sa din nou la 28 decembrie 2022 și arestarea sa provizorie până la 16 ianuarie 2023 au fost

nelegale. Autoritățile nu puteau să îl aresteze din nou, în afara cadrului legal al extrădării prevăzut de Legea nr. 302/2004, cu modificările și completările din noiembrie 2022, și după cele 202 de zile de arestare provizorie și epuizarea tuturor măsurilor preventive posibile prevăzute de legea respectivă.

(b) Guvernul

86. Guvernul a susținut că Legea nr. 302/2004 îndeplinește criteriile de „calitate a legii” impuse de art. 5 din Convenție, întrucât dispozițiile relevante erau clare, accesibile și previzibile în mod rezonabil, deși contextul particular al reclamantului justifica o examinare complexă a cadrului juridic care ar fi putut necesita consiliere din partea apărătorului. Cu privire la prima perioadă de arestare provizorie a reclamantului cuprinsă între 19 noiembrie 2020 și 8 iunie 2021, dispozițiile legale criticate prevedeau în mod clar că, în cursul soluționării cererii de extrădare, termenul maxim al arestării provizorii „în vederea extrădării” este de 180 de zile [art. 43 alin. (3) din Legea nr. 302/2004]. În perioada ulterioară a arestării provizorii care a urmat hotărârii de extrădare, cu excepția cazurilor de *forță majoră*, măsura arestării în vederea predării încetează dacă persoana extrădată nu a fost preluată de statul solicitant în termen de 30 de zile stabilit de la data convenită pentru predare [art. 57 alin. (6) și art. 43 alin. (7) din legea menționată]. Referindu-se la deciziile instanțelor naționale, inclusiv decizia de înlocuire a măsurii arestării provizorii cu măsura controlului judiciar, Guvernul a susținut că arestarea provizorie a reclamantului a fost efectuată cu bună-credință, în strânsă legătură cu scopul legitim de executare a deciziei de extrădare rămasă definitivă și cu respectarea strictă a principiului necesității și proporționalității.

87. În ceea ce privește a doua perioadă de arestare provizorie a reclamantului, cuprinsă între 28 decembrie 2022 și 16 ianuarie 2023, Guvernul a susținut, făcând trimitere la motivarea instanțelor naționale, că aceasta din urmă a procedat la o analiză și o interpretare cuprinzătoare a legislației relevante în vigoare, cu unicul scop de a pune în aplicare hotărârea de extrădare, protejând în același timp drepturile fundamentale ale reclamantului legate de arestarea sa.

2. Motivarea Curții

(a) Principii generale

88. Principiile generale privind arestarea provizorie în vederea expulzării sau a extrădării în temeiul art. 5 § 1 lit. f) din Convenție sunt enunțate în cauzele *Khlaifia și alții împotriva Italiei* [(MC), nr. 16483/12, pct. 88-92, 15 decembrie 2016] și *Shiksaitov împotriva Slovaciei* (nr. 56751/16 și 33762/17, pct. 53-56, 10 decembrie 2020).

89. Curtea reiterează că sintagma „potrivit căilor legale” prevăzută la art. 5 § 1 se referă în principal la legislația națională și enunță obligația de a

respecta normele materiale și de procedură ale acesteia. Deși, în mod normal, le revine în primul rând autorităților naționale – în special instanțelor de judecată – sarcina de a interpreta și de a aplica legea națională, situația este diferită în ceea ce privește cazurile în care nerespectarea unei astfel de legi implică o încălcare a Convenției. Acest lucru este valabil, în special, în cauzele în care este în joc art. 5 § 1 din Convenție, iar Curtea trebuie să exercite apoi o anumită prerogativă de a verifica dacă s-a respectat legislația națională [a se vedea *Denis și Irvine împotriva Belgiei* (MC), nr. 62819/17 și 63921/17, pct. 126, 1 iunie 2021 și *I.E. împotriva Republicii Moldova*, nr. 45422/13, pct. 60 *in fine*, 26 mai 2020]. În ceea ce privește verificarea respectării obligației menționate mai sus, în esență, Curtea își va limita examinarea la problema dacă interpretarea dispozițiilor legale invocate de autoritățile naționale a fost arbitrară sau nerezonabilă (a se vedea *Rusu împotriva Austriei*, nr. 34082/02, pct. 55 *in fine*, 2 octombrie 2008). Totuși, respectarea legislației naționale nu este suficientă: art. 5 § 1 dispune, de asemenea, că orice privare de libertate ar trebui realizată în conformitate cu scopul de a proteja persoana împotriva arbitrarului. Nicio detenție care este arbitrară nu poate fi compatibilă cu art. 5 § 1, iar noțiunea de „arbitrar” în acest context se extinde dincolo de lipsa de conformitate cu dreptul intern: privarea de libertate poate fi legală din punctul de vedere al dreptului intern, dar poate fi totuși arbitrară și, prin urmare, contrară Convenției (a se vedea *Shikhsaitov*, citată anterior, pct. 54-55, și *Nabil și alții împotriva Ungariei*, nr. 62116/12, pct. 31-32, 22 septembrie 2015, cu trimiteri suplimentare).

90. În plus, într-o serie de cauze, Curtea a statuat fără echivoc că termenele determinate nu constituie o cerință a art. 5 § 1 lit. f) și că va examina fiecare plângere de la caz la caz pentru a decide dacă privarea de libertate a devenit nelegală (a se vedea *Amie și alții împotriva Bulgariei*, nr. 58149/08, pct. 72, 12 februarie 2013, și *A.H. și J.K. împotriva Ciprului*, nr. 41903/10 și 41911/10, pct. 190, 21 iulie 2015). Curtea a considerat că factorii relevanți pentru aprecierea „calității legii” – care sunt denumiți în unele cazuri „garanții împotriva arbitrarului” – vor include existența unor dispoziții legale clare pentru a dispune privarea de libertate, pentru prelungirea măsurii privative de libertate și pentru stabilirea termenelor privării de libertate; și existența unei căi de atac efective prin care reclamantul poate contesta „legalitatea” și „durata” menținerii sale în detenție (a se vedea *J.N. împotriva Regatului Unit*, nr. 37289/12, pct. 77 *in fine*, 19 mai 2016 și *Komissarov împotriva Republicii Cehe*, nr. 20611/17, pct. 47, 3 februarie 2022). Pe de altă parte, în cazul în care există termene determinate, nerespectarea acestora poate fi relevantă pentru chestiunea „legalității”, deoarece este puțin probabil ca detenția care depășește perioada permisă de dreptul intern să fie considerată „prevăzută de lege” (*Komissarov împotriva Republicii Cehe*, 2022, pct. 50-52).

91. Deși Curtea nu a formulat anterior o definiție cu privire la tipurile de comportament al autorităților care ar putea constitui „arbitrariu” în sensul art. 5 § 1, principiile-cheie au fost elaborate de la caz la caz. Un astfel de principiu

general stabilit în jurisprudență este acela că detenția va fi „arbitrară” în cazul în care, în pofida respectării literei legii naționale, a existat un element de re-credință sau de inducere în eroare din partea autorităților [a se vedea, de exemplu, *Bozano împotriva Franței*, 18 decembrie 1986, seria A nr. 111; *Čonka împotriva Belgiei*, nr. 51564/99, CEDO 2002-I; *Saadi împotriva Regatului Unit (MC)*, nr. 13229/03, pct. 68 și 69, CEDO 2008; și *S., V. și A. împotriva Danemarcei (MC)*, nr. 35553/12 și alte 2, pct. 76, 22 octombrie 2018].

(b) Aplicarea principiilor generale situației de fapt din prezenta cauză

92. De la bun început, Curtea observă că obiectul capătului de cerere formulat de reclamant îl constituie două perioade diferite de arestare provizorie:

a) de la 19 noiembrie 2020 (arestarea inițială a reclamantului) până la 8 iunie 2021 (punerea în libertate și plasarea reclamantului sub control judiciar);

b) de la 28 decembrie 2022 (arestarea din nou a reclamantului) până la 16 ianuarie 2023 (predarea reclamantului către autoritățile americane).

93. În consecință, cu referire la principiile generale sus-menționate, Curtea va examina, pe rând, dacă fiecare dintre cele două perioade a fost „legală”, caracterizată de „bună credință” din partea autorităților naționale și „justificată” în raport cu desfășurarea procedurii de extrădare.

(i) de la 19 noiembrie 2020 până la 8 iunie 2021

94. Curtea constată, în conformitate cu formularea folosită de Legea nr. 302/2004, aplicată în mod corespunzător de instanțele naționale și confirmată de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 359/2022, că perioada în discuție poate fi împărțită în două subperioade:

a) de la 19 noiembrie 2020 (arestarea sa) până la 1 martie 2021 (data hotărârii de extrădare pronunțate de curtea de apel în primă instanță cu privire la cererea de extrădare);

b) de la 1 martie până la 8 iunie 2021.

95. În cursul primei subperioade, reclamantul a fost arestat provizoriu „în vederea extrădării” în temeiul art. 43 și 44 din Legea nr. 302/2004 (a se vedea *supra*, pct. 43), care, la data faptelor, prevedeau că arestarea provizorie poate fi dispusă pentru un termen maxim de 180 de zile. În ceea ce privește a doua subperioadă, reclamantul a fost arestat „în vederea predării” în temeiul art. 52 alin. (3) și art. 57 din Legea nr. 302/2004 (a se vedea *supra*, pct. 26 și 43), care – în măsura relevantă pentru prezenta cauză – a stabilit un termen de arestare de 15 zile (cu posibilitatea de a fi prelungit o singură dată) începând de la data predării convenită cu statul solicitant, în cazul în care extrădarea nu a avut loc la această dată. Curtea constată că, deși art. 56 alin. (3) din Legea nr. 302/2004 prevedea o anumită formă de supraveghere de către instanțele

naționale, prin această lege nu s-au stabilit termene determinate pentru a ajunge la un acord efectiv privind data predării.

96. Curtea observă că prin Decizia nr. 359/2022 a Curții Constituționale s-a aprobat caracterizarea sus-menționată a arestării provizorii în vederea extrădării și, respectiv, a predării, fiecare cu termenele sale diferite, precum și derogarea acesteia de la regimul general prevăzut de Codul de procedură penală pentru arestarea preventivă (a se vedea *supra*, pct. 44-45). În ceea ce privește art. 57 alin. (6) din Legea nr. 302/2004 și excepția cazului de forță majoră, Curtea observă că instanțele naționale nu au fost niciodată sesizate ca să aplice dispoziția criticată în privința arestării reclamantului. Prin urmare, Curtea nu consideră necesară analizarea eventualelor consecințe care decurg din faptul că dispozițiile acestuia au fost declarate neconstituționale.

97. În ceea ce privește capătul de cerere formulat de reclamantul potrivit căruia arestarea sa timp de 202 de zile în perioada relevantă a fost nelegală, care se referea în special la perioada ulterioară datei de 1 martie 2021, din cauza lipsei unui termen maxim „pe deplin determinat”, Curtea constată că dispozițiile art. 56 alin. (3) din Legea nr. 302/2004 permiteau într-adevăr arestarea provizorie a acestuia pentru o perioadă nedeterminată, care depindea de stabilirea unei date de predare convenite de autoritățile române și americane. Doar această dată de predare declanșa începutul termenului de 15 zile prevăzut de art. 57 alin. (5), care putea fi prelungit o singură dată (a se vedea *supra*, pct. 22, 29 *in fine* și 43). Totuși, Curtea reiterează că termenele determinate nu sunt, ca atare, o cerință a art. 5 § 1 lit. f) din Convenție (a se vedea *J.N. împotriva Regatului Unit*, citată anterior, pct. 83). Existența unor termene altminteri determinate nu poate fi luată în considerare în abstract, ci ar trebui privită în schimb în contextul unui sistem de detenție în ansamblu, având în vedere particularitățile fiecărui caz în parte (a se vedea, *mutatis mutandis*, *J.N. împotriva Regatului Unit*, citată anterior, pct. 92), în special în prezenta cauză, în care, la momentul faptelor, dispozițiile privind arestarea provizorie în vederea extrădării și a predării conțineau o combinație de perioade cu și fără termene determinate. În orice caz, chiar și în cazul în care este posibil ca un reclamant să fi fost ținut în stare de arest pe o perioadă nedeterminată, ceea ce este decisiv pentru analiza Curții este necesitatea unor garanții procedurale (cum ar fi o cale de atac efectivă prin care să conteste legalitatea și durata arestării sale) (*ibidem*, pct. 85; *Louled Massoud împotriva Maltei*, nr. 24340/08, pct. 71, 27 iulie 2010; și, *mutatis mutandis*, *A.H. și J.K. împotriva Ciprului*, citată anterior, pct. 190).

98. Curtea observă, de asemenea, că dispozițiile Legii nr. 302/2004 în temeiul căroră reclamantul a fost arestat în această perioadă par să îndeplinească cerințele de „calitate a legii”, din punct de vedere atât al clarității, cât și al previzibilității. În plus, având în vedere modul de redactare a dispozițiilor, Curtea nu identifică niciun indiciu că interpretarea dată de instanțele naționale dispozițiilor și termenelor relevante – care confirmă legalitatea privării de libertate – ar fi contrară Legii nr. 302/2004,

nerezonabilă sau arbitrară pentru orice alt motiv. Aceasta observă că măsura arestării reclamantului a fost, de asemenea, aplicată cu bună-credință și justificată pe parcursul acestor 6 luni și jumătate prin demersurile făcute în vederea extrădării sale, așa cum impune art. 5 § 1 lit. f) din Convenție.

99. În această privință, Curtea observă că arestarea provizorie a reclamantului „în vederea extrădării” în prima subperioadă sus-menționată a durat mai puțin decât termenul maxim de 180 de zile prevăzut de art. 43 alin. (3) din Legea nr. 302/2004, iar procedurile subiacente au vizat în mod incontestabil extrădarea reclamantului. În ceea ce privește a doua subperioadă a privării de libertate, arestarea „în vederea predării”, Curtea observă că hotărârea de extrădare din 1 martie 2021 a menținut starea de arest a reclamantului până la predarea sa către autoritățile SUA (a se vedea *supra*, pct. 26). Deși, în conformitate cu dispozițiile interne în vigoare, în hotărârea de extrădare nu s-a indicat nicio durată maximă a arestării, Curtea observă că, odată ce data predării (12 mai 2021) a fost convenită de autoritățile române și americane, arestarea reclamantului „în vederea predării” a durat mai puțin decât termenul maxim de 30 de zile calculat de la acea dată până la 8 iunie 2021, când a fost pus sub control judiciar (art. 57 din Legea nr. 302/2004). Rămâne de examinat dacă arestarea reclamantului în această a doua subperioadă, de la 1 martie până la 8 iunie 2021, care pare să fi respectat dispozițiile interne (a se vedea, de asemenea, *supra*, pct. 28-29), a fost însoțită de garanții procedurale și justificată de măsurile luate de autorități în legătură cu extrădarea acestuia.

100. Nu se contestă faptul că autoritățile au fost active în urma pronunțării hotărârii de extrădare la 1 martie 2021, rezultatul acțiunilor lor fiind stabilirea datei predării reclamantului către autoritățile americane pentru 12 mai 2021. În ceea ce privește perioada care urmează dispunerii măsurii provizorii din 5 mai 2021 (a se vedea *supra*, pct. 24), Curtea nu poate decât să constate diligența autorităților naționale în ceea ce privește arestarea provizorie a reclamantului. În afară de procedura inițiată din oficiu de autorități (a se vedea *supra*, pct. 27), reclamantul însuși a inițiat mai multe procese prin care a contestat legalitatea menținerii sale în stare de arest (a se vedea *supra*, pct. 30) în lumina măsurii provizorii dispuse de Curte și a susținut că putea fi supus unor măsuri preventive mai puțin restrictive. Curtea constată că respectivele proceduri judiciare, care au demonstrat garanțiile procedurale de care a beneficiat reclamantul, s-au desfășurat cu diligența necesară și au avut ca efect punerea sa în libertate și punerea sa sub control judiciar la 8 iunie 2021 (a se vedea *supra*, pct. 99). Prin urmare, durata totală a arestării reclamantului, care a fost de aproximativ 6 luni și jumătate, nu pare excesivă [a se compara, printre alte hotărâri, *S.P. împotriva Belgiei* (dec.), nr. 12572/08, 14 iunie 2011; *Al Husin împotriva Bosniei și Herțegovinei*, nr. 3727/08, pct. 67-69, 7 februarie 2012; *Umirov împotriva Rusiei*, nr. 17455/11, pct. 136 și urm., 18 septembrie 2012; și *Ahmed împotriva Regatului Unit*, nr. 59727/13, pct. 41 și urm., 2 martie 2017].

101. Având în vedere cele de mai sus, Curtea constată că nu a fost încălcat art. 5 § 1 lit. f) în ceea ce privește arestarea provizorie a reclamantului în perioada 19 noiembrie 2020–8 iunie 2021.

(ii) de la 28 decembrie 2022 până la 16 ianuarie 2023

102. Curtea constată că o nouă arestare a reclamantului și arestarea sa provizorie ulterioară au fost dispuse de instanțele naționale în temeiul art. 43 alin. (6) din Legea nr. 302/2004, în urma unei proceduri inițiate în temeiul art. 598 alin. (1) lit. c) *in fine* C. proc. pen. (a se vedea *supra*, pct. 32). De asemenea, Curtea constată că reclamantul s-a plâns că noua sa arestare și procedura utilizată de autoritățile naționale pentru realizarea acesteia nu au fost în conformitate cu Legea nr. 302/2004 sau cu motivarea deciziei Curții Constituționale.

103. Deși reclamantul nu a tratat pe larg în mod direct acest aspect specific în observațiile sale, Curtea, pe baza competenței sale de a examina respectarea de către autoritățile naționale a dreptului național, observă în special că problema duratelor arestărilor a fost abordată de instanțele naționale (a se vedea *supra*, pct. 35-36 și 39) și că, la data arestării din nou a reclamantului în vederea predării, dispozițiile Legii nr. 302/2004 privind arestarea în vederea predării fuseseră modificate pentru a reflecta constatările Curții Constituționale din Decizia nr. 359/2022. Curtea observă, de asemenea, opinia legiuitorului în temeiul legii modificate, potrivit căreia durata maximă a arestării în cursul procedurii de extrădare până la predarea efectivă nu ar trebui să depășească 180 de zile (a se vedea *supra*, pct. 46-47).

104. În ceea ce privește natura arestării reclamantului, Curtea observă că instanțele naționale au constatat, în vederea confirmării, că este vorba despre un act de procedură care are ca scop executarea hotărârii de extrădare odată cu înlăturarea împiedicării la predare – măsura provizorie dispusă de Curte – [art. 598 alin. (1) litera c) *in fine* C. proc. pen.] și că, în lipsa unei date de predare stabilite ca urmare a ridicării măsurii provizorii indicate de Curte, termenele specifice din Legea nr. 302/2004 referitoare la aceasta nu începuseră să curgă (a se vedea *supra*, pct. 40).

105. Curtea reiterează că, în cadrul competenței sale de a verifica dacă a fost respectat dreptul intern, a luat în considerare în mod corespunzător interpretarea și aplicarea dispozițiilor relevante de către autoritățile naționale, întrucât acestea sunt, prin natura lor, în mod special calificate pentru soluționarea problemelor apărute în această privință (a se compara, *mutatis mutandis*, *Mefaalani împotriva Ciprului*, nr. 3473/11 și 75381/11, pct. 80 *in fine*, 23 februarie 2016, și *A.H. și J.K. împotriva Ciprului*, citată anterior, pct. 53 și 190; în cea din urmă cauză, după ce Curtea a indicat măsuri provizorii, duratele privării de libertate eventual depășite în baza noilor prevederi legale au fost declarate de Curtea Supremă inaplicabile în cauza reclamantilor).

106. Curtea reiterează, de asemenea, relevanța respectării termenelor stabilite de dreptul intern (a se vedea *Komissarov*, citată anterior, pct. 50), dar

constată, în același timp, interacțiunea complexă dintre dispozițiile Codului de procedură penală și cele ale Legii nr. 302/2004 în prezenta cauză, primele completându-le sau chiar înlocuindu-le pe cele din urmă (a se vedea *supra*, pct. 27-30 și 40). În circumstanțele particulare, având în vedere lipsa unor dispoziții tranzitorii în urma modificării Legii nr. 302/2004 privind cazuri precum cel al reclamantului – care era deja arestat de mai mult de 180 de zile – și în lipsa unei jurisprudențe naționale comparabile cu privire la acest aspect (a se compara cu *Denis și Irvine*, citată anterior, pct. 89 și 151), instanțele naționale s-au confruntat cu o situație *sui generis*.

107. Curtea, atunci când a fost sesizată pentru a aprecia prima interpretare judiciară a unei noi situații specifice în legătură cu care legislația și jurisprudența internă nu au avut nici un cuvânt de spus, a statuat deja, într-un context diferit, că clarificarea normelor relevante prin intermediul unei interpretări judiciare de la caz la caz nu este interzisă, cu condiția ca evoluția rezultată să fie conformă cu esența normei în discuție și să poată fi prevăzută în mod rezonabil (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Huhtamäki împotriva Finlandei*, nr. 54468/09, pct. 50-51, 6 martie 2012, în contextul art. 7). În contextul particular al prezentei cauze, Curtea observă că, de la bun început, noile modificări ale art. 43 alin. (3) *in fine* și art. 57 alin. (6) *in fine* din Legea nr. 302/2004 nu par să abordeze situația preexistentă a reclamantului având în vedere: cele peste 180 de zile pe care le-a petrecut deja în detenție; lipsa unei date stabilite pentru predarea sa în decembrie 2022; și caracterul neretroactiv al noilor cerințe procedurale. Prin urmare, Curtea nu consideră nerezonabil în sine faptul că, pentru a identifica cadrul juridic adecvat, instanțele naționale s-au bazat pe dispozițiile Codului de procedură penală și au stabilit un termen de 30 de zile pentru arestare în temeiul legii procesual penale române generale pentru a se proceda la executarea hotărârii de extrădare (a se vedea *supra*, pct. 37). În acest sens, având în vedere „situația cu totul particulară” a reclamantului și lipsa unei date stabilite pentru predarea sa, Curtea constată că instanțele naționale au recurs, în mod similar, la Codul de procedură penală pentru a completa Legea nr. 302/2004 prin interpretare judiciară și a dispune punerea sa în libertate sub control judiciar la scurt timp după măsura provizorie indicată de Curte în temeiul art. 39 (a se vedea *supra*, pct. 30). Pe de altă parte, în măsura în care Înalta Curte, în decizia definitivă din 17 mai 2021, a statuat deja că măsura provizorie dispusă de Curte constituia o împiedicare la predarea reclamantului către autoritățile americane (a se vedea *supra*, pct. 28), Curtea constată că noua arestare a reclamantului – care era obligatorie pentru predarea sa – ca urmare a ridicării respectivei măsuri provizorii nu ar fi trebuit să fie imprevizibilă pentru reclamant, după ce acesta a beneficiat, dacă a fost cazul, de consultanță juridică adecvată. Măsurile provizorii ale Curții au forță obligatorie pentru statele respective (a se vedea *Olaechea Cahuas împotriva Spaniei*, nr. 24668/03, pct. 81, 10 august 2006), dar au caracter provizoriu și, în special, odată ce au fost ridicate în cursul procedurii, acestea nu ar trebui să constituie un obstacol în calea

exercitării în cele din urmă a puterilor suverane ale statelor de extrădare sau expulzare a reclamantului. Având în vedere considerațiile de mai sus, Curtea este dispusă să accepte interpretarea dată de instanțele naționale cauzei *sui generis* a reclamantului și faptul că arestarea sa în perioada 28 decembrie 2022-16 ianuarie 2023 a fost „potrivit căilor legale”.

108. Pe lângă evaluarea conformității arestării reclamantului cu dreptul intern, Curtea trebuie să se asigure că privarea de libertate nu a fost „arbitrară” (a se vedea criteriile relevante în cauza *J.N. împotriva Regatului Unit*, citată anterior, pct. 80, și *Ahmed*, citată anterior, pct. 48, în care Curtea a examinat și a validat caracterul rezonabil al detenției de 2 săptămâni a reclamantului care a avut loc după ce Curtea a soluționat o cauză de referință care afecta expulzarea reclamantului urmată de ridicarea măsurii provizorii). Noua arestare a reclamantului, la 18 luni după arestarea sa legală inițială timp de 202 de zile, care a avut loc într-un moment în care modificarea Legii nr. 302/2004 era imprevizibilă, trebuie privită în contextul oricărei lipse de diligență imputabile autorităților în timpul primei sale perioade de arestare (*a contrario John împotriva Greciei*, nr. 199/05, pct. 29 și urm., în special pct. 35, 10 mai 2007).

109. Curtea observă că o nouă arestare a reclamantului, dispusă la 15 decembrie 2022, care a avut ca scop strict predarea sa și a fost decisă înainte de acordul încheiat la 11 ianuarie 2023 cu autoritățile americane cu privire la o nouă dată de predare, a fost considerată atât obligatorie, cât și necesară de către instanțele naționale (a se vedea *supra*, pct. 35 și 41). Aceasta reiterează faptul că, în cazul extrădării, un stat contractant are obligația de a coopera în materie penală internațională, care are ca scop să împiedice crearea de refugii pentru persoane acuzate de cele mai grave fapte penale [a se vedea *Sanchez-Sanchez*, citată anterior, pct. 94 *in fine*, și, *mutatis mutandis*, *Öcalan împotriva Turciei* (MC), nr. 46221/99, pct. 87-88, CEDO 2005-IV].

110. În contextul specific al prezentei cauze, Curtea consideră că din evaluarea făcută de autorități nu reiese un element de rea-credință, inducere în eroare sau manipulare din partea acestora (*a contrario Monir Lotfy împotriva Ciprului*, nr. 37139/13, pct. 208, 29 iunie 2021; *I.E. împotriva Republicii Moldova*, citată anterior, pct. 66-67; și *Ugulava împotriva Georgiei*, nr. 5432/15, pct. 80 și 83, 9 februarie 2023). În plus, nu s-a contestat faptul că arestarea reclamantului a fost cu adevărat în conformitate cu scopul art. 5 § 1 lit. f) și a fost abordată cu diligența necesară, având în vedere predarea sa către autoritățile americane la 16 ianuarie 2023.

111. Având în vedere cele de mai sus, Curtea constată că nu a fost încălcat art. 5 § 1 lit. f) în ceea ce privește a doua perioadă a arestării reclamantului, cuprinsă între 28 decembrie 2022 și 16 ianuarie 2023.

IV. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 5 § 4 DIN CONVENȚIE

112. În baza art. 5 din Convenție, reclamantul s-a plâns că legalitatea detenției sale nu a fost verificată periodic după ce extrădarea sa a fost acordată de instanțele naționale. Curtea consideră că acest capăt de cerere trebuie examinat în temeiul art. 5 § 4, care prevede următoarele:

„Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.”

A. Argumentele părților

113. Reclamantul a susținut că, prin faptul că nu au verificat periodic legalitatea arestării sale ulterior hotărârii de extrădare, autoritățile nu și-au îndeplinit obligațiile care le revin în temeiul art. 5.

114. Guvernul a evidențiat din nou deosebirea dintre regimurile juridice aplicabile celor două tipuri de detenție prevăzute de Legea nr. 302/2004, și anume „arestarea provizorie în vederea extrădării” și „arestarea provizorie în vederea predării”. Contrar celor susținute de reclamant, o verificare periodică a măsurii arestării era aplicabilă numai cât timp o persoană era deținută în baza aplicării măsurii de „arestare provizorie în vederea extrădării”, iar procedura de extrădare era în curs de soluționare în fața instanțelor naționale [art. 43 alin. (3) și (5) din legea menționată]. Totuși, chiar și în timpul arestării sale provizorii în vederea predării, mecanismul de control judecătoresc a permis controlul legalității detenției, fie prin intermediul propriilor contestații ale reclamantului, fie prin cereri *din oficiu* ale judecătorului delegat cu executarea pedepselor privative de libertate. În urma unei ample analize și interpretări a dispozițiilor legale relevante, instanțele naționale au înlocuit arestarea provizorie cu măsura controlului judiciar din cauza circumstanțelor în schimbare ale reclamantului.

B. Motivarea Curții

1. Principii generale

115. Curtea a precizat că cerința de la art. 5, și anume „orice persoană privată de libertatea sa [...] are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale”, nu impune aplicarea unei norme unitare și invariabile indiferent de context, fapte și circumstanțe (a se vedea *Louled Massoud*, citată anterior, pct. 40). Totuși, Curtea a furnizat unele orientări cu privire la ceea ce ar putea constitui o „cale de atac efectivă”. În primul rând, calea de atac trebuie să fie pusă la dispoziție în timpul detenției unei persoane pentru a-i

permite să obțină o verificare rapidă a legalității măsurii. În al doilea rând, această verificare trebuie să aibă caracter jurisdicțional și să ofere garanții corespunzătoare tipului de privare de libertate în discuție [*ibidem*, pct. 40, și *A. și alții împotriva Regatului Unit* (MC), nr. 3455/05, pct. 203, CEDO 2009]. În al treilea rând, verificarea ar trebui, de asemenea, să poată duce, după caz, la punerea în libertate. În ultimul rând, aceasta trebuie să fie suficient de certă, nu numai în teorie, ci și în practică, căci în caz contrar va fi lipsită de accesibilitatea și eficacitatea necesare în sensul acestei dispoziții (a se vedea *J.N. împotriva Regatului Unit*, citată anterior, pct. 88).

116. Modalitățile de realizare a unui control jurisdicțional care să îndeplinească cerințele art. 5 § 4 pot varia de la un domeniu la altul și depind de tipul privării de libertate în discuție. Nu este exclus ca un sistem de verificare periodică automată a legalității detenției, efectuată de o instanță, să poată asigura respectarea cerințelor de la art. 5 § 4 (a se vedea *Aboya Boa Jean împotriva Maltei*, nr. 62676/16, pct. 76, 2 aprilie 2019), dacă deciziile privind legalitatea detenției urmează la „intervale rezonabile” (a se vedea, printre alte hotărâri, *Blackstock împotriva Regatului Unit*, nr. 59512/00, pct. 42, 21 iunie 2005 și *Abdulkhakov împotriva Rusiei*, nr. 14743/11, pct. 209, 2 octombrie 2012). Pe de altă parte, Curtea a statuat că art. 5 § 1 nu trebuie interpretat ca incluzând vreo cerință implicită de control jurisdicțional automat în ceea ce privește categoria de privare de libertate prevăzută de lit. f), având în vedere că garanția specifică cu privire la protecția jurisdicțională conferită de art. 5 § 4 este formulată ca un „drept” al persoanelor private de libertate de a introduce un recurs care să le permită să conteste legalitatea detenției lor (a se vedea *J.N. împotriva Regatului Unit*, citată anterior, pct. 94).

2. Aplicarea principiilor sus-menționate în prezenta cauză

117. Raportându-se la principiile de mai sus, Curtea observă că, în perioada relevantă cuprinsă între 1 martie și 8 iunie 2021, deși nu a existat un control jurisdicțional automat – fapt pe care Curtea Constituțională l-a considerat compatibil cu Constituția și cu Convenția având în vedere termenele scurte pe care procedura le implică în mod normal (a se vedea *supra*, pct. 44) – legalitatea detenției reclamantului a fost examinată de mai multe ori la cererea fie a acestuia din urmă, fie a judecătorului delegat cu executarea pedepselor privative de libertate (a se vedea *supra*, pct. 26-31). Indiferent dacă astfel de cereri au fost considerate „contestatii” la executare [art. 598 alin. (1) lit. c) C proc. pen.] sau cereri pentru a se constata că termenele maxime ale arestării au expirat, cel mai mult contează pentru Curte faptul că acestea au dus la un control al legalității detenției reclamantului, care pare să fi fost în deplină conformitate cu domeniul limitat al controlului jurisdicțional în procedura de extrădare atunci când cererea de extrădare a fost deja aprobată (a se compara cu *Abdulkhakov*, citată anterior, pct. 214 și

urm., și *Oshlakov împotriva Rusiei*, nr. 56662/09, pct. 128-129, 3 aprilie 2014).

118. În cursul acelor proceduri, instanțele naționale au verificat, printre altele, că detenția respectă termenele care reglementează procedura de predare a reclamantului, a căror nerespectare ar fi dus la punerea sa în libertate, în afară de cazul în care s-ar fi constatat că excepția cazului de forță majoră este aplicabilă. În contextul măsurii provizorii indicate de Curte, instanțele naționale nu au avut în vedere o astfel de excepție, ci, în cele din urmă, au înlocuit măsura arestării reclamantului cu măsura controlului judiciar la 8 iunie 2021. De asemenea, acestea au fost deosebit de diligente, întrucât deciziile lor privind legalitatea arestării reclamantului au fost întotdeauna pronunțate în termen de 2 săptămâni, la nivelul a două grade de jurisdicție.

119. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că reclamantul a fost astfel în măsură să introducă „recurs” prin care legalitatea arestării sale a fost verificată efectiv de o instanță. Prin urmare, capătul său de cerere întemeiat pe art. 5 § 4 din Convenție trebuie respins ca vădit nefondat, în conformitate cu art. 35 § 3 și 4.

V. CU PRIVIRE LA CELELALTE PRETINSE ÎNCĂLCĂRI ALE CONVENȚIEI

120. În ultimul rând, reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 3 și 5 din Convenție, de următoarele: riscul de a fi condamnat în SUA la o pedeapsă excesiv de disproporționată; predarea sa către autoritățile SUA în data de 16 ianuarie 2023 în pofida stării sale de sănătate precare și a neacordării de asistență medicală; și nelegalitatea arestării sale ca urmare a deficiențelor procedurale care caracterizau mandatul de extrădare emis de SUA.

121. Având în vedere toate elementele de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la aspectele invocate, Curtea constată că acestea nu indică nicio aparentă încălcare a drepturilor și a libertăților enunțate în Convenție sau în protocoalele la aceasta. Rezultă că aceste capete de cerere trebuie să fie respinse ca vădit nefondate, în conformitate cu art. 35 § 3 lit. a) și § 4 din Convenție.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *Declară* cererea admisibilă în ceea ce privește capătul de cerere formulat în temeiul art. 5 § 1 lit. f) din Convenție și inadmisibilă în ceea ce privește celelalte capete de cerere;
2. *Hotărăște* că nu a fost încălcat art. 5 § 1 lit. f) din Convenție.

HOTĂRÂREA LAZĂR ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 9 aprilie 2024, în temeiul art. 77 § 2 și § 3 din Regulamentul Curții.

Andrea Tamietti
Grefier

Gabriele Kucsko-Stadlmayer
Președinte